

Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 25.06.1959, sp. zn. 19 Co 506/59, ECLI:CZ:KSPH:1959:19.CO.506.1959.1

Číslo: 19/1960

Právní věta: Rozdělení majetku tvořícího zákonné majetkové společnosti. Záměna samostatného majetku za jiný majetek je jen změnou jeho hospodářské povahy a nikoli rozmnožením majetku, a nemá proto za následek společnosti tohoto majetku. Tam však, kde movitá věc byla získána zčásti ze samostatného majetku a zčásti ze získaného majetku, jde o zákonné majetkové společnosti. Výbavné (§ 70 zák. č. 99/1948 Sb.) tvoří zákonné majetkové společnosti.

Soud: Krajský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 25.06.1959

Spisová značka: 19 Co 506/59

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Majetkové společnosti manželů, Manželství - rozvod, Škoda

Předpisy: 265/1949 Sb. § 22

§ 26

§ 28

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 19/1960 sb. rozh..

Rozdělení majetku tvořícího zákonné majetkové společnosti.

Záměna samostatného majetku za jiný majetek je jen změnou jeho hospodářské povahy a nikoli rozmnožením majetku, a nemá proto za následek společnosti tohoto majetku. Tam však, kde movitá věc byla získána zčásti ze samostatného majetku a zčásti ze získaného majetku, jde o zákonné majetkové společnosti.

Výbavné (§ 70 zák. č. 99/1948 Sb.) tvoří zákonné majetkové společnosti.

(Rozhodnutí krajského soudu v Praze z 25. června 1959, 19 Co 506/59.)

Po zániku manželství účastníků rozvodem domáhala se manželka rozdělení majetku patřícího do zákonného majetkového společnosti.

Lidový soud civilní v Praze provedl rozdělení majetku tak, a že určité věci přikázal do vlastnictví manželce a jiné věci přikázal do vlastnictví manželovi, při čemž současně manžela uznal povinným jednak zaplatit manželce doplatek v rozdílu ceny věcí a jednak vydat jí ty předměty, které jí připadly a které manžel sám má v držbě.

Krajský soud v Praze rozsudek soudu první stolice potvrdil.

Odůvodnění:

Z povahy manželství jako dobrovolného a trvalého životního společenství muže a ženy, které má sloužit zájmům všech členů rodiny manželstvím založené, i prospěchu společnosti, vyplývá, že i majetkové poměry manželů mají být upraveny tak, aby manželský svazek upevňovaly. Tomuto účelu slouží instituce zákonného majetkového společenství, které tvoří zásadně všechny majetkové hodnoty, nabyté po čas manželství kterýmkoliv manželem.

Tam však, kde již došlo k zániku manželství a tím i k zániku zákonného majetkového společenství, sledují ustanovení o zákonném majetkovém společenství manželů ten účel, aby manželé na podkladě vzájemné dohody provedli si rozdělení společného majetku zásadně sami. Zásada socialistického soužití a úmysl zákonodárce při zřízení instituce zákonného majetkového společenství manželů v § 22 a násl. zák. o právu rod. vede manžele k tomu, aby řešili všechny otázky z tohoto ustanovení plynoucí v duchu vzájemného pochopení potřeb druhého manžela a zásad slušnosti a ohleduplného soužití občanů. Nedojde-li k této dohodě, provede rozdělení soud podle zásad § 26 - 28 zák. o právu rod., při čemž musí přihlídnout k zvláštní povaze tohoto společného majetku a snažit se ho rozdělit tak, aby to co nejlépe vyhovovalo manželům a zejména také zájmům dětí, tj. musí společný majetek rozdělit tak, aby manžel, kterému bude svěřena výchova dětí, dostal také majetkové předměty, které jsou potřebné k tomu, aby děti mohl řádně vychovat.

Podle těchto zásad postupoval soud první stolice i v souzené věci, kdy jde o rozdělení zákonného majetkového společenství po zrušení manželství účastníků rozvodem. Skutková zjištění tohoto soudu shledal stížnostní soud zcela správnými a úplnými pro posouzení věci a rovněž právní posouzení věci je v souladu s platnými právními předpisy.

Soud první stolice správně zjistil, s jakým majetkem ten či onen manžel vstoupil do manželství (popř. jaké peněžité částky nabyt prodejem věcí, které vlastnil ještě před uzavřením manželství), když tyto předměty, popř. předměty pořízené za prostředky získané prodejem samostatného majetku, netvoří zákonné majetkové společenství.

Literatura zastává převážně tzv. subrogační teorii, podle níž věci vstupují na místo peněz získaných za jiné věci prodejem. Neřeší se však již s tím související otázka, co se stane, jakmile se smísí peníze získané prodejem dřívějšího majetku s penězi vydělanými za platnosti manželství. Lze těžko rozlišovat, zda nová věc byla pořízena právě z oné částky, jež byla získána prodejem, a nikoli z té částky, která byla za manželství získána prací.

Stejně tak je třeba se domnívat, že předměty získané za manželství patří do zákonného majetkového společenství, jestliže jich bylo nabyto zčásti z prostředků, které si ten či onen manžel (popř. oba) přinesl do manželství, zčásti pak z prostředků vydělaných již tím, či oním manželem (popř. oběma manžely) za manželství. Věc nemůže být totiž zčásti ve vlastnictví popř. ve spoluvlastnictví a zčásti v zákonném majetkovém společenství. Protože tento případ, který zejména na zlomu účinnosti zákona o právu rodinném a vždy při uzavírání manželství je běžný, zákon neřeší, a protože na druhé straně dává zákon jasně přednost úpravě podle zákona o právu rodinném (viz zejména § 29 cit. zák.), je nutno mít za to, že všude tam, kde věc byla nabyta zčásti ze samostatného majetku, zčásti ze získaného majetku, patří věc do zákonného majetkového společenství, při čemž ovšem ten či onen

manžel má pak nárok na refundaci investovaných vlastních prostředků z rozděleného zákonného majetkového společenství.

Věci získané během manželství náleží do zákonného majetkového společenství, a to i věci koupené za výbavné, jak správně první soud usoudil. I když výbavné (§ 70 dříve platného zákona č. 99/1948 Sb.) bylo jasně nárokem pojišťovny, přece jen patřilo do zákonného majetkového společenství. Tato zásada má ovšem význam jen v tom směru, že předměty pořízené za výbavné patří do zákonného majetkového společenství a nikoli do samostatného majetku pojišťovny. Bylo-li výbavné použito na zakoupení předmětů, které tu v době zániku zákonného majetkového společenství ještě existují, patří tyto předměty do tohoto společenství. Bylo-li ho použito, např. na provoz domácnosti, je spotřebováno, jako je spotřebován výdělek toho či onoho manžela a pro rozdělení zákonného majetkového společenství.

Rozdělení jmění náležejícího do zákonného majetkového společenství mezi manžele se rovněž stalo účelně podle potřeb manželů.

Nemohlo být celkem pochyb o tom, že odpůrce jako vědecký pracovník pro své povolání potřebuje psací stroj a knihovnu (gauč pro výkon povolání samozřejmě nepotřebuje). Protože pak o ceně jednotlivých předmětů po jejich ocenění znalcem není pochyb, bylo jednou ze základních otázek tohoto sporu jen to, zda do zákonného majetkového společenství patří či nepatří gauč, trojdílná skříň, šicí stroj a psací stroj, jestliže těchto předmětů bylo nabyto z peněz získaných prodejem klavíru, který patřil odpůrci.

Nesporno je, že již za manželství, ari bezprostředně po jeho uzavření, prodal odpůrce svůj klavír, za který utržil 45 000 Kčs st. p., resp. 42 000 Kčs, protože - jak plyne z jeho záznamní knihy - zaplatil jako provizi za zprostředkování 3000 Kčs.

Na druhé straně je jisto - a první soud to zjistil z dopisu Státní spořitelny - že navrhovatelka bezprostředně před sňatkem měla vkladní knížku, z níž postupně ke dni sňatku vybrala 8000 Kčs. Soud dále zjistil z výslechu navrhovatelky v souvislosti s výpovědí její matky, že navrhovatelka v den uzavření sňatku měla na hotovosti asi 20 000 Kčs. Podle toho měla navrhovatelka, jestliže ze svých peněz si koupila kuchyň asi za 15 000 Kčs, na počátku manželství svých peněz asi 13 000 Kčs.

Odpůrce měl sice 42 000 Kčs, ale z toho, jak první soud zjistil z jeho záznamní knihy, vynaložil na různá vydání celkem asi 22 610 Kčs, což znamená, že z částky 42 000 Kčs mu zbylo zhruba 20 390 Kčs.

Protože v té době mu zbyl z doby před uzavřením manželství dluh asi 7000 Kčs, který pak splácel, znamená to, že přínos každého manžela do manželství byl zhruba asi 13 000 Kčs. Splácel-li totiž odpůrce tento dluh ze zbytku kupní ceny za klavír, snížila by se částka 20 390 Kčs o obnos 7000 Kčs přímo. Splácel-li jej ze svého výdělku, musel by příslušné částky do zákonného majetkového společenství podle § 27 cit. zák. vracet.

Těchto manželových 13 000 Kčs a manželčiných 13 000 Kčs, dále prostředků z národního pojištění, půjčky u příbuzné a výdělků obou účastníků bylo použito na zakoupení prvých kusů nábytku a věcí, o něž je dnes spor. Z toho plyne, že předměty, o něž je spor (gauč, skříň, šicí stroj, psací stroj), byly pořízeny jednak ze stejných přínosů obou manželů do manželství, jednak z jejich výdělků či jiných příjmů za manželství. Pak ovšem všechny věci patří do zákonného majetkového společenství, přičemž nedojde ani k vracení částek do samostatného jmění, přihlédne-li se i jen k dluhům odpůrce.

Protože manželství účastníků bylo rozvedeno bez výroku o vině, patří každému z manželů přibližně stejná hodnota. Soud první stolice přihlédl správně k tomu, že odpůrce v bytě potřebuje plynový

sporák, že nemá jiného lůžka, než gauč, a že přirozeně potřebuje psací stroj a knihovnu. I když posléze uvedené předměty netvoří zákonné majetkové společenství, protože slouží k výkonu povolání, musel by odpůrce jejich hodnotu do majetkového společenství vracet, takže soud pro zjednodušení rozhodl tímto způsobem. Dětskou postýlku potřebuje odpůrce, když ho přes noc přijde navštívit jeho dcera.

Hodnota věcí přiřčených odpůrci činí podle znalce 3265 Kčs, hodnota věcí přiřčených navrhovatelce 3062 Kčs. Zaokrouhlený cenový rozdíl je proto povinen odpůrce navrhovatelce vyrovnat.

Aby nedocházelo k dalším vlastnickým žalobám, rozhodl současně soud, že odpůrce je povinen vydat navrhovatelce pod exekucí ty předměty, které navrhovatelce připadly a které odpůrce má v držbě.